

แนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์*

GUIDELINES FOR SOLVING MYANMAR'S POLITICAL CRISIS

พระมอญ ปุ๊ปพะ ทองสา

Ven. Poke Pha

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

นรพัชร เสาธงทอง

Norapat Soathongtong

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ, ประเทศไทย

Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

E-mail: shin94243@gmail.com

บทคัดย่อ

ประเทศเมียนมาร์เป็นประเทศที่มีความซับซ้อนทางโครงสร้างการเมืองสูง อันเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางการเมืองต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน บทความวิชาการเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์ ผลการศึกษาพบว่า 1) สาเหตุของวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์ เกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการได้แก่ 1) การถูกแทรกแซงจากรัฐมหาอำนาจเพื่อครอบครองจุดยุทธศาสตร์ จนปัญหาความขัดแย้งเคลื่อนตัวไปสู่สงครามตัวแทนของจีนและอเมริกาในที่สุด 2) การช่วงชิงอำนาจทางการเมืองภายในประเทศ จนนำไปสู่ความไร้เสถียรภาพทางการเมือง รวมไปถึงการเกิดโครงสร้างทางการเมืองที่มีความซับซ้อนในแต่ละรัฐ หรือการรวมกลุ่มกันของกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อมุ่งผลประโยชน์ทางการเมือง และการสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มการเมืองภายในประเทศกับกลุ่มการเมืองจากภายนอกประเทศ ยิ่งทำให้วิกฤติทางการเมืองมีความรุนแรงจนกลายเป็นสงครามตัวแทนในที่สุด 2) แนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์ ประกอบไปด้วย 1) แนวทางแก้ปัญหากลุ่มการแทรกแซงจากต่างประเทศ โดยการสร้างสมดุลอำนาจ 2) แนวทางแก้ปัญหากลุ่มการเมือง

ภายในประเทศโดยการเจรจา โดยเฉพาะการสร้างเงื่อนไขให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจจากเดิมที่อยู่ในลักษณะของสองขั้วอำนาจ ให้กลายเป็นระบบสามขั้วอำนาจหรือสมดุล 3 ฝ่าย องค์ความรู้จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างฐานอำนาจทางการเมือง 2 ฝ่ายในเมียนมาร์จากเดิมที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของจีนและสหรัฐอเมริกาเป็นเหตุให้เกิดสงครามตัวแทน การใช้วิธีถ่วงดุลโดยการ “สร้างสมดุล 3 ฝ่าย” ระหว่างรัฐบาลองซานซูจี รัฐบาลทหารเมียนมาร์ และกลุ่มชาติพันธุ์ จะช่วยให้เกิดสมดุลทางโครงสร้างการเมืองและนำไปสู่การเจรจาในอนาคต

คำสำคัญ : สงครามตัวแทน, รัฐบาลทหารเมียนมาร์, กลุ่มชาติพันธุ์, สนธิสัญญาปางโหลง

Abstract

Myanmar is a highly complex political structure country that has long been the root of political problems. This academic article on ways to solve the political crisis in Myanmar has the objectives: 1. To study the causes of the political crisis in Myanmar. 2. To suggest ways to solve the political crisis in Myanmar. The results of the study found that. 1) The causes of Myanmar's political crisis are due to two main factors : 1) Under the intervention of superpowers, occupying a strategic position, the conflict ultimately evolved into a representative war between China and the United States. 2) Domestic political power struggles lead to political instability. This includes the emergence of complex political structures in each state, or the grouping of ethnic groups to pursue political interests, and the coordination of interests between political groups within the country and political groups from outside the country, which has made the political crisis more severe and eventually become a proxy war. And, 2) Guidelines for solving Myanmar's political crisis include: 1) Guidelines for solving problems of foreign interference by creating a balance of power. 2) A solution to the problem of domestic political power struggles through negotiation, especially by creating conditions to balance power from the original two-pole system to a three-pole system or a balance of three parties. Knowledge from the study found that : The two-party political power base structure in Myanmar was previously under the influence of China and the United States. The two superpowers caused a political crisis that led to a proxy war. Using the balancing method by "creating a three-way balance" between the government of Aung San Suu Kyi, Myanmar

military government and ethnic groups, it will help create a balance in the political structure and lead to negotiations in the future.

Keywords: Key Proxy War, Myanmar Military Government, Ethnic Group, Panglong Agreement

บทนำ

ประเทศเมียนมาร์เผชิญกับปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ช่วงเวลาก่อนได้เอกราชจากอังกฤษจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากประเทศเมียนมาร์เมื่อสมัยปกครองโดยระบบกษัตริย์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีกลุ่มชนชาติที่เคยมีเอกราชของตัวเองมาก่อน และเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ซึ่งอำนาจกันมาก็คือ กลุ่มเชื้อสายพม่า (Burma) ตั้งถิ่นฐานอยู่ในแถบแม่น้ำอิระวดีตอนบน กลุ่มเชื้อสายมอญหรือรามัญ (Mon) ที่อยู่ทางตอนใต้ แถบแม่น้ำอิระวดีตอนใต้ หงสาวดี และมุตตะมะ กลุ่มเชื้อสายไทใหญ่หรือฉาน (Chan) อาศัยอยู่ทางตอนเหนือ และตะวันออกทางเทือกเขาที่ล้อมรอบแม่น้ำสาละวิน และกลุ่มเชื้อสายอาระกัน (Arakan) หรือยะไข่ที่อยู่ทางตะวันตก นอกจากนี้มีชนชาติอื่นที่ปักหลักอาศัยอยู่ในแต่ละพื้นที่มีหลายชนเผ่าด้วยกันจนถึงสมัยราชวงศ์คอนบวงซึ่งเป็นราชวงศ์สุดท้ายของเมียนมาร์ ที่อังกฤษเข้ามารุกรานยึดประเทศเมียนมาร์เป็นเมืองขึ้น (ชาลววิทย์ เกษตรศิริ, 2544) เมื่อประเทศเมียนมาร์ต้องสูญเสียเอกราชตกอยู่ภายใต้การปกครองอังกฤษ โดยอังกฤษใช้นโยบายในการปกครองเมียนมาร์แบบแบ่งแยกชนชาติและพื้นที่ออกจากกัน ระหว่างชาวพม่ากับชาวชาติพันธุ์แถบเทือกเขา ซึ่งปกครองต่อเนื่องมาจนได้รับเอกราชจากอังกฤษ (พรพิมล ตรีโชติ, 2542) การตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษและนโยบายแบ่งแยกเพื่อปกครอง ทำให้ลักษณะของพหุสังคมมีความชัดเจนมากขึ้น แต่ภายใต้การนำของนายพลอองซานและความร่วมมือจากกลุ่มชาติพันธุ์ทำให้เมียนมาร์สามารถเรียกร้องเอกราชคืนจากอังกฤษเป็นผลสำเร็จ แต่ถึงกระนั้นความซับซ้อนทางการเมืองที่มีมากจนเกินไปก็ทำให้ประเทศเมียนมาร์ไม่สามารถรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นได้อีก ส่งผลให้การเมืองของเมียนมาร์ขาดเสถียรภาพมาจนถึงปัจจุบัน (นรพัชร เสาธงทอง และคณะ, 2565) แต่ด้วยอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา ที่เป็นเสมือนฐานคิดที่สำคัญประการเดียวในเมียนมาร์ที่ทำให้ประชากรที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์นั้นสามารถหลอมรวมการอยู่ร่วมกันได้ท่ามกลางความแตกต่างในพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา

การกล่าวถึงสาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองในเมียนมาร์ ผู้เขียนพบประเด็นที่สำคัญคือ ก่อนได้รับเอกราชจากอังกฤษผู้นำชาวพม่าพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ (Anti-Fascist People's Freedom League: AFPFL) นำโดยนายพล อองซาน ไปเจรจากับกลุ่มชาติพันธุ์เทือกเขานำโดย ฉาน กะฉิ่น และชิน ในเมืองปางโหลงรัฐฉาน (วิจิตร ประยูร

วงศ์, 2567) เมื่อเจรจาแล้วได้ข้อตกลงว่าประเทศเมียนมาร์ต้องปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยแบบสหพันธรัฐ โดยฝ่ายกลุ่มชาติพันธุ์ที่เอกราช เรียกร้องเอกราชพร้อมกับชาวพม่าด้วย หลังจากนั้นนายพล อองซาน เสียชีวิตจากการลอบสังหารแล้ว ผู้นำชาวพม่านำโดย อูนู ไม่ยอมทำตามข้อตกลงสนธิสัญญาปางโหลง กลับเขียนรัฐธรรมนูญแบบการปกครองประเทศระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐเดี่ยว จึงทำให้กลุ่มชาติพันธุ์สิ้นหวังจากผู้นำชาวพม่า ซึ่งชาติพันธุ์บางกลุ่มก็ฉีกอาวุธต่อสู้กับรัฐบาล อูนู จนเกิดสงครามกลางเมือง (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2544) ผลจากการไม่ดำเนินการตามข้อตกลงที่ให้ไว้ในเมืองปางโหลงรัฐฉาน แทนที่จะพยายามหาแนวทางการแก้ปัญหาทางการเมืองให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ สุดท้ายทางออกปัญหาที่จบลงด้วยการรัฐประหารของพลเอก เนวิน เมื่อวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ. 1962 (เอ ตา ออง, 2562) ซึ่งพลเอก เนวิน อ้างว่ากลุ่มชาติพันธุ์พยายามจะแบ่งแยกประเทศชาติจึงจำเป็นต้องยึดอำนาจ หลังจากพลเอก เนวิน ทำการรัฐประหารแล้วปกครองประเทศโดยระบบทหารมาถึง 12 ปี แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงร่างรัฐธรรมนูญใหม่เปลี่ยนแปลงการปกครองแบบสังคมนิยมระบบพรรคเดียวถึง 14 ปี ซึ่งประเทศเมียนมาร์ก็ต้องได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำรุนแรง จึงทำให้ ประชาชน นักศึกษา พระสงฆ์ และข้าราชการออกมาเดินขบวนประท้วงขับไล่รัฐบาลพลเอก เนวิน เมื่อ 8 สิงหาคม ค.ศ.1988 รัฐบาลพลเอก เนวินก็ต้องลงจากอำนาจ และพลเอก ซอหม่อง เข้ามาควบคุมอำนาจต่อและทำการเลือกตั้งในปี ค.ศ.1990 (เอ ตา ออง, 2562) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของเมียนมาร์นั้น เกิดขึ้นเป็นระยะและถูกจับตามองจากรัฐมหาอำนาจจากซีกโลกตะวันตกอยู่ตลอดเวลา จนกระทั่งพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตยของอองซานซูจีชนะการเลือกตั้ง แต่อำนาจทางการเมืองการบริหารและกลไกในระบบราชการยังอยู่ในมือของคณะรัฐบาลทหารเมียนมาร์ คำว่าคณะรัฐบาลทหารเมียนมาร์ เกิดจากคณะทหารที่เคยบริหารประเทศมาอย่างยาวนานและยังคงมีอำนาจในกลไกระบบราชการ (นรพัชร เสาวทอง และคณะ, 2565) แม้ว่าพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (เอ็น แอล ดี) จะชนะการเลือกตั้งอย่างถล่มทลาย แต่ฝ่ายรัฐบาลทหารได้ให้เหตุผลว่าประเทศเมียนมาร์นั้นยังไม่มีรัฐธรรมนูญ ดังนั้นรัฐบาลทหารจำเป็นต้องร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จก่อนจึงจะถ่ายโอนอำนาจให้แก่รัฐบาลประชาธิปไตยได้ จนกระทั่งพลเอก ซอหม่อง ได้ลาออกจากความเป็นผู้นำเหล่าทัพ และถ่ายโอนอำนาจทหารให้แก่พลเอก ตานฉ่วย ขึ้นมาเป็นหัวหน้ารัฐบาลทหารสืบต่อไป

นอกจากนี้ ผู้เขียนพบประเด็นที่สำคัญคือ ในช่วงรัฐบาลพลเอกอูโซ ตานฉ่วย ซึ่งได้ประกาศให้กลุ่มชาติพันธุ์เข้าร่วมเจรจาเพื่อหยุดยิงและได้จัดตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อความพร้อมสำหรับการเลือกตั้งในอนาคต ซึ่งได้รับการตอบรับจากกลุ่มชาติพันธุ์มากถึง 15 กลุ่ม ส่วนคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ได้ร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นลงในปี พ.ศ.2551 การร่าง

รัฐธรรมนูญในครั้งนี้นำใช้เวลานานถึง 16 ปี (Swiss Pease, 2016) แต่ปัญหาทางการเมืองก็ยังไม่จบสิ้นเพราะรัฐบาล พลเอก เต็งเส่ง ไกล่จะหมดวาระ จนเมื่อถึงปี พ.ศ.2559 พรรคการเมืองของ อองซาน ซูจี เข้ามาเป็นรัฐบาล ซึ่งได้ประกาศจัดการประชุมปางโหลงศตวรรษที่ 21 เพื่อจะแก้ไขปัญหาทางการเมืองภายในประเทศที่มีมาอย่างยาวนานโดยสันติวิธี แต่การเจรจาก็ไม่ค่อยคืบหน้าเท่าที่ควร จนกระทั่งพลเอกอาวุโส หมิ่น ออง หล่าย ได้เคลื่อนกำลังทหารเพื่อแก้ไขวิกฤติทางการเมืองอีกครั้งในปี พ.ศ. 2564 แต่ฝ่ายชนกลุ่มน้อยและกลุ่มติดอาวุธทั้งหลาย ก็ยังขาดความเชื่อมั่นรวมไปถึงการถูกแทรกแซงทางการเมืองจากรัฐมหาอำนาจ ยิ่งทำให้การแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในของเมียนมาร์ทวีความซับซ้อนจนถึงที่สุด ผู้เขียนได้ทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมมาอย่างยาวนาน จึงศึกษาถึงความจำเป็นของแนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการวางแนวทางแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์มีประเด็นดังนี้

สาเหตุของวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์

1. การถูกแทรกแซงจากรัฐมหาอำนาจเพื่อครอบครองจุดยุทธศาสตร์

1.1 การถูกแทรกแซงจากประเทศอังกฤษ โครงสร้างของประเทศเมียนมาร์นั้นแบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 2 ประเภท คือ รัฐ หมายถึงพื้นที่ที่มีประชากรของชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ แบ่งออกเป็น 7 รัฐ ประกอบด้วย รัฐคะฉิ่น รัฐฉาน รัฐกะยา รัฐกะเหรี่ยง รัฐมอญ รัฐอาระกัน (ยะไข่) และรัฐฉิน และประเภทที่สองคือเขตการปกครอง แบ่งออกเป็น 7 เขต ประกอบด้วย เขตตะนาวศรี เขตย่างกุ้ง เขตอิระวดี เขตพะโค เขตมะกวย เขตมณฑลและเขต สະกาย (นรพัชร เสารทอง และคณะ, 2565) ซึ่งสะท้อนภาพของนโยบาย “แบ่งแยกเพื่อปกครอง” ของประเทศอังกฤษซึ่งเคยเป็นเจ้าอาณานิคมเหนือเมียนมาร์ได้เป็นอย่างดี การเน้นย้ำให้ชาวพื้นเมืองเห็นถึงความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์ กลายเป็นวิธีการสำคัญที่ใช้รักษาอำนาจทางการเมืองของรัฐมหาอำนาจยุคนั้น (นรพัชร เสารทอง, 2559) จนกระทั่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กลุ่มนักศึกษา นำโดย ตะซัน อองซาน ได้ร่วมกับกองทัพญี่ปุ่นเพื่อจัดตั้งกองทัพเอกราชพม่า (Burma Independence Army : BIA) ได้ขับไล่อังกฤษออกจากพม่า แต่เมื่อเมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นเข้าปกครองพม่ามีการลิดรอนกดขี่ชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยอย่างรุนแรง ซึ่งผู้นำชาวพม่าก็รวมตัวกันเพื่อต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น โดยกลุ่มนักการเมืองและกองทัพเอกราชพม่าสามารถร่วมกันก่อตั้งองค์กรสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ (Anti- Fascist People’s Freedom league : AFPFL) เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 อังกฤษก็ได้กลับมาปกครองพม่าอีกครั้ง (พรพิมล ตรีโชติ, 2542) ผู้นำองค์กรสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ นำโดยนายพล อองซาน และประชาชนจำนวนมาก แสดงเจตจำนงต่อประเทศอังกฤษให้ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าจะมอบ

เอกราชให้แก่เมียนมาร์ภายในหนึ่งปี ดังนั้นการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองเมียนมาร์ที่เกิดจากประเทศอังกฤษ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองนั้นเป็นการใช้อิทธิพลทางการทหารและการเมืองจากภายนอก แม้ว่าวิธีดังกล่าวจะใช้แก้ไขปัญหาทางการเมืองได้ในช่วงระยะเวลาสั้น แต่ก็เป็นการเปิดทางให้กลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารสร้างองค์กรทางการเมืองที่เป็นแกนนำของประชาชนในการเรียกร้องเอกราชและเคลื่อนไหวทางการเมืองได้

1.2 การถูกแทรกแซงจากจีนและสหรัฐอเมริกา ในมุมมองของสหรัฐอเมริกานั้นผู้เขียนพบแนวคิดด้านภูมิรัฐศาสตร์ว่าหากพิจารณาจากทฤษฎีชายขอบทวีปของสปิกแมนด์จะพบว่าดินแดนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ตั้งอยู่ในบริเวณที่เรียกว่าริมแลนด์ นอกจากนี้จะเป็นรัฐชายฝั่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ให้กลายเป็นท่าเรือน้ำลึกได้แล้ว ในมุมมองของกลุ่มประเทศในโลกตะวันตกยังเป็นดินแดนชายขอบทวีป ที่มีสถานะในการเป็น “พื้นที่ปิดล้อม” เพื่อสกัดกั้นการเติบโตของประเทศจีนเพื่อไม่ให้ประเทศจีนมีทางออกสู่ทะเล แน่แน่นอนว่ายุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ล้วนเป็นผลสืบทอดมาจากยุคสงครามเย็นในครั้งอดีต ดังนั้นกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงกลายเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในแง่ของยุทธศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศไปโดยปริยาย (นรพัชร เสารงทอง และคณะ, 2565) ซึ่งในมุมมองนี้ทำให้ผู้เขียนเห็นว่าการที่สหรัฐอเมริกาพยายามแทรกแซงทางการเมืองของประเทศเมียนมาร์ย่อมเล็งเห็นประโยชน์จากยุทธศาสตร์แนวปิดล้อมและทรัพยากรที่อยู่ในอาณาบริเวณดังกล่าว ประชาธิปไตยในเมียนมาร์ จึงเป็นเสมือนเงื่อนไขสำคัญที่จำเปิดโอกาสให้ “กลุ่มทุนตะวันตก” มีความชอบธรรมทั้งในแง่ของสิทธิในทรัพย์สินที่ตนเองร่วมลงทุน เสรีภาพในการลงทุนและความเสมอภาคในการแข่งขันกับกลุ่มทุนภายในประเทศ โดยนอกจากประเด็นในเรื่องของจุดยุทธศาสตร์แล้วยังมีประเด็นในเรื่องของการดูดกลืนทรัพยากรในประเทศเมียนมาร์เป็นประเด็นสำคัญในการพิจารณาด้วยเช่นกัน ในประเด็นของการดูดกลืนทรัพยากรนี้ทำให้ประเทศจีนเองก็พยายามแก้ไขยุทธศาสตร์ปิดล้อมดังกล่าวด้วยการสร้างทางรถไฟและเครือข่ายการคมนาคมขนส่งทางบก เพื่อเชื่อมต่อเส้นทางการค้าและการลำเลียงทรัพยากรจำนวนมากที่มีการสำรวจพบในประเทศเมียนมาร์ ด้วยเหตุผลจากการควบคุมจุดยุทธศาสตร์และการแสวงหาทรัพยากรของรัฐมหาอำนาจ ทำให้เกิดภาวะสงครามตัวแทนขึ้นมาโดยปริยาย โดยความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมืองของอองซานซูจีซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนฝ่ายประชาธิปไตย ที่ได้รับการสนับสนุนจากโลกตะวันตก และรัฐบาลทหารเมียนมาร์ที่ได้รับการสนับสนุนจากจีน ได้ขยายวงกว้างขึ้นจนกลายเป็นภาวะสงครามที่ทวีความรุนแรงในระดับประเทศและขยายวงกว้างไปยังรัฐต่างๆ ทั่วประเทศเมียนมาร์

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้เขียนพบว่า ผลจากการถูกแทรกแซงการเมืองจากรัฐมหาอำนาจ ทำให้สามารถทำการแบ่งโครงสร้างของกองกำลังชาติพันธุ์ออกเป็น 2 กลุ่ม

ใหญ่ประกอบไปด้วย 1) กลุ่มพันธมิตรเหนือ มี กองทัพยะไข่ (AA) กองกำลังโกก้าง (MNDA) กองกำลังตะออง TNLA กองกำลังว้า(UWSA) และกองกำลังลาหู่ (NDAA) โดยกองกำลังพันธมิตรเหนือมีเงินอยู่เบื้องหลัง และ 2) กลุ่มกองกำลัง 3 K (ซึ่งเป็นอักษรย่อของกองกำลังที่ใช้พยัญชนะ K เป็นอักษรนำ) ประกอบไปด้วย กองทัพเอกราชคะฉิ่น (KIA) กองกำลังกะเหรี่ยง (KNU) กองกำลังคะเรนนิ (KNPP) และ กองกำลังรัฐชิน (CNF) โดยมีสหรัฐอเมริกาคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ดังนั้นกองกำลังในส่วนนี้จึงมีอาวุธที่ทันสมัยโดยเฉพาะการใช้โดรนต่อสู้กับรัฐบาลทหารเมียนมาร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็ขาดความเป็นเอกภาพกันในหมู่กองกำลังชาติพันธุ์

2. การช่วงชิงอำนาจทางการเมืองภายในประเทศ

2.1 สนธิสัญญาปางโหลงกับวิกฤติทางการเมืองภายในเมียนมาร์ หลังจากได้ลงนามข้อตกลงในการประชุมเมืองปางโหลง เมื่อ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1947 แล้ว ตัวแทนรัฐบาลอังกฤษได้สอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้นำที่บอกเขาเกี่ยวกับการแยกตัวเป็นรัฐอิสระโดยมีสาระสำคัญว่า “หลังจากพม่าได้ประกาศเอกราชจากอังกฤษแล้วสามารถเป็นรัฐอิสระได้” ฝ่ายผู้นำพม่าโดยนายพล อองซาน ก็ได้รับทราบเรื่องนี้เป็นอย่างดี (เอ ตา ออง, 2562) ซึ่งประเด็นนี้ผู้เขียนคิดว่าน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดการลอบสังหารนายพลอองซานและกลุ่มผู้นำที่บอกเขาในเวลาต่อมา ซึ่งภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าว อนุ ได้ขึ้นมาเป็นผู้นำพรรคสันนิบาตเสรีภาพประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL) และเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกในการปกครองประเทศพม่าตามรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1947 และผู้เขียนได้พบข้อมูลที่สนับสนุนในเรื่องของความขัดแย้งทางการเมืองในระดับรัฐดังนี้ “ระบบการปกครองพม่าตามรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1947 ซึ่งอยู่ในรูปแบบสหภาพ (Union) อันเป็นลักษณะของสหพันธรัฐ แต่อำนาจที่แท้จริงกลับอยู่ที่ชาวพม่า ‘ตะขิ่น ชาน โทน ซึ่งเป็นผู้เขียนรัฐธรรมนูญนี้เคยกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ฉบับค.ศ. 1947 นั้นไม่ได้เป็นระบบสหพันธรัฐตามข้อตกลงปางโหลง มันเป็นระบบรัฐเดี่ยว’ เนื่องจากผู้นำพม่าไม่ทำตามข้อตกลงสัญญาปางโหลง สร้างความไม่พอใจกับชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ซึ่งทำให้เกิดเป็นต้นเหตุเกิดปัญหาวิกฤติทางการเมืองภายในพม่า หลังจากประกาศเอกราชเพียงสามเดือนสงครามกลางเมืองเริ่มปะทุขึ้นและลุกลามบานปลายไปทั่วประเทศ” (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2544) แม้ว่าความขัดแย้งในสมัยรัฐบาลของอนุ จะมาจากปัจจัยทางการเมืองก็ตาม แต่การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่ผิดพลาด โดยเฉพาะการกำหนดราคากลางสินค้า ก็เป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจตามมาไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นการเกิดตลาดมืดที่ซื้อขายสินค้าเกินราคา การเกิดภาวะหนี้นอกระบบที่ทำให้เกษตรกรต้องสูญเสียที่ดิน และการตกเขียวสินค้าทางการเกษตร ปัญหาเหล่านี้ก็ทำให้วิกฤติทางการเมืองในเมียนมาร์ทวีความรุนแรงมากขึ้นไปอีก (นรพัชร เสาธงทอง, 2559) สิ่งเหล่านี้คือความซับซ้อนทางการเมืองของเมียนมาร์ในช่วงที่

รัฐบาลของอนุเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารประเทศ โดยมีปัจจัยจากต่างประเทศเข้ามาหนุนจนทำให้ระดับความขัดแย้งทวีความรุนแรงขึ้นจนลุกลามเป็นสงครามกลางเมือง

2.2 ความไร้เสถียรภาพทางการเมือง

1) ความไร้เสถียรภาพของรัฐบาลประชาธิปไตยในอดีต เมื่อถึง ค.ศ.1958 ความแตกแยกภายในของพรรคสันนิบาตเสรีภาพประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์ (AFPFL) เกิดขึ้นอย่างชัดเจน กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่สนับสนุน อนุ ซึ่งเห็นด้วยกับประกาศกฎหมายนิรโทษกรรมพรรคการเมืองกลุ่มต่อต้านรัฐบาลกลับมาเป็นทางการและแก้ไขรัฐธรรมนูญในสภาทำให้เป็นสหพันธรัฐ และกำหนดให้สถานะความเป็นรัฐแก่รัฐมอญ และรัฐยะไข่ และกลุ่มที่สนับสนุน อุปะ สวาย ที่ยืนหยัดถืออภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล อนุ แต่แพ้ไปเพียง 8 เสียงทำให้รัฐบาล อนุ สั่นคลอนไม่มีเสถียรภาพ จึงจำเป็นต้องโอนอำนาจให้กับพลเอก เนวิน การโอนอำนาจให้พลเอก เนวิน นั้นเป็นต้นเหตุการฉ้อราษฎร์บังหลวงของกองทัพในครั้งต่อมา (เอ ตา ออง, 2562) ผลจากความไร้เสถียรภาพของรัฐบาลประชาธิปไตย ส่งผลให้อำนาจของรัฐบาลทหารได้กลับมายึดกุมโครงสร้างทางการเมืองในประเทศอย่างเบ็ดเสร็จอีกครั้ง และเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดรัฐบาลทหารของเมียนมาร์ในเวลาต่อมา

2) ความไร้เสถียรภาพของรัฐบาลทหาร เมื่อการรัฐประหารของคณะปฏิวัติได้ 1 ปี เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน ค.ศ.1963 รัฐบาลคณะปฏิวัตินำโดยพลเอก เนวิน ซึ่งได้ออกกฎหมายนิรโทษกรรม และประกาศเชิญชนกลุ่มน้อยติดอาวุธต่อต้านรัฐบาลมาเจรจาการหยุดยิง เพื่อแสดงความพยายามของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองภายในเมียนมาร์ เนื่องจากสงครามกลางเมืองเกิดมาพร้อมกับเอกราชของประเทศเมียนมาร์ ซึ่งไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศบ้านเมืองก็วุ่นวายไม่สงบ เศรษฐกิจถดถอย ประชาชนตกอยู่ในความลำบาก ดังนั้นการประกาศหยุดยิงของรัฐบาลพลเอก เนวิน ประชาชนและฝ่ายกลุ่มผู้ติดอาวุธต่อต้านรัฐบาลได้ออกหนังสือประกาศยืนยันตีกับการประกาศของรัฐบาลหลายกลุ่มด้วยกัน การเจรจาทางการเมืองในครั้งนี้เกิดความล้มเหลวไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งฝ่ายรัฐบาลพลเอก เนวิน ไม่ยอมรับข้อเสนอของชนกลุ่มน้อยในการจัดการปกครองแบบสหพันธรัฐและการปกครองตนเอง เนื่องจากรัฐบาลพลเอก เนวิน ได้เตรียมจัดการปกครองแบบสังคมนิยมไว้เรียบร้อยแล้ว ดังนั้นการเจรจาทางการเมืองก็จบลงไปในที่สุด (เอ ตา ออง, 2562) ในประเด็นนี้ทำให้พบว่าประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจได้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนจนนำไปสู่วิกฤติทางการเมือง อีกทั้งการที่รัฐบาลทหารเองก็ไม่ได้ถือครองอำนาจทางการเมืองที่เบ็ดเสร็จ ส่งผลให้ลักษณะของความเป็นพหุสังคมนิยมธรรมแสดงตัวออกมาในลักษณะของการต่อต้านรัฐบาลทหารจากกองกำลังของกลุ่มชาติพันธุ์ที่กระจายตัวอยู่ตามรัฐต่างๆ ทั่วประเทศ

2.3 ความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ทางการเมือง แม้ว่าในหลักการแล้วจะเกิดความขัดแย้งทางความคิดด้านรูปแบบการปกครอง แต่ในทางปฏิบัติยังมีมติของการรื้อฐานอำนาจของกลุ่มต่อต้านอยู่ด้วยเช่นกัน ผู้เขียนพบว่า การยึดกุมโครงสร้างอำนาจทางการเมือง โดยในสมัยรัฐบาลสภาปฏิวัติแห่งสหภาพ (Union Revolutionary Council) หลังจากการยึดอำนาจรัฐประหารของพลเอก เนวิน เมื่อวันที่ 2 มีนาคม ค.ศ.1962 คณะปฏิวัติได้ยกเลิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาชนชาติที่ได้จัดตั้งไว้ตามรัฐธรรมนูญ ค.ศ.1947 โดยคณะปฏิวัติมีเป้าหมายเรื่องความปลอดภัยของรัฐและปัญหาเศรษฐกิจของรัฐ ซึ่งจะเห็นได้จากคำกล่าวของคณะปฏิวัติที่กล่าวไว้ว่า “กลุ่มคณะปฏิวัติจะพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะทำให้รัฐเมียนมาร์มีความมั่นคง และประชาชนทุกภายในเมียนมาร์ มีความสุขและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น” (ชัยโชค จุลศิริวงศ์, 2516) อีกทั้ง เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ.1962 คณะปฏิวัติยังได้ประกาศที่จะดำเนินการปกครองแผ่นดินเมียนมาร์ โดยพรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (The Burmese Socialist Program Party: BSPP) โดยยึดกิจการของเอกชนมาเป็นของรัฐ ยกเลิกสิทธิพิเศษของบรรดาเจ้าฟ้าผู้ปกครองชนกลุ่มน้อยที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และจัดระเบียบการปกครองใหม่ให้เหมือนกันหมดทั้งประเทศ การบริหารต่าง ๆ ถือเป็นอำนาจของรัฐบาลกลางเท่านั้น มีการจัดตั้งสภาแห่งรัฐ และมีคณะรัฐมนตรีนำเดินการบริหารในรัฐ (พรพิมล ตรีโชติ, 2542) ความคิดที่สำคัญของคณะทหารเมียนมาร์ ที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองโดยใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง ทั้งยังเป็นผู้ควบคุมการเปลี่ยนแปลงให้อยู่ในวิสัยทัศน์และกรอบของ “สังคมนิยมแบบพม่า” ที่คณะทหารเป็นผู้กำหนด แม้ว่าหลักการที่คณะทหารได้กำหนดออกมานี้ ไม่ได้มีแกนความเป็นสังคมนิยมในหลักแนวคิดหรืออุดมการณ์ของ มาร์กซ และเลนิน แต่เป็นการประยุกต์เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายในรัฐ และสังคมนิยม (นรนิติ เศรษฐบุตร, 2559) สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแนวคิดที่ขัดแย้งกันในด้านของอุดมการณ์และจุดมุ่งหมายทางการเมืองที่มีความแตกต่างกันอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการใช้แนวทางสังคมนิยมที่ยึดกิจการมาเป็นของรัฐ เท้ากับเป็นการรื้อโครงสร้างอำนาจของกลุ่มอำนาจเก่าที่เคยถือครองกรรมสิทธิ์สืบทอดจากบรรพบุรุษ ลงอย่างสิ้นเชิง ความขัดแย้งอันมีที่มาจากความคิดและอุดมการณ์จึงแปรสภาพเป็นความขัดแย้งทางการเมืองในเวลาต่อมา

แนวทางแก้ปัญหาวิกฤตทางการเมืองของเมียนมาร์

1. แนวทางแก้ปัญหาการถูกแทรกแซงจากต่างประเทศ ผู้เขียนพบว่า เมืองหลวงเก่าอย่าง กุ้งของประเทศเมียนมาร์นั้น มีที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศและเป็นแหล่งรวมของข่าวสารจากโลกตะวันตก รวมไปถึงการมีมหาวิทยาลัยอย่างกุ้งอยู่ในเขตดังกล่าว ทำให้พื้นที่ส่วนนั้นกลายเป็นฐานที่มั่นของฝ่ายประชาธิปไตย ซึ่งหากเกิดภาวะสงครามสามารถได้รับการสนับสนุน

จากกองกำลังรบทางทะเลจากโลกตะวันตกได้ง่าย ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้รัฐบาลทหารเมียนมาร์ตัดสินใจย้ายเมืองหลวงใหม่ไปยังเมืองเนปิดอว์ ผู้เขียนพบข้อมูลเพิ่มเติมคือเมืองหลวงเนปิดอว์นอกจากที่ตั้งจะอยู่บริเวณศูนย์กลางของประเทศแล้ว ยังห่างไกลจากฝั่งทะเลที่ง่ายต่อการตั้งรับจากการรุกรานทางทะเลของโลกตะวันตก ง่ายต่อการควบคุมฝูงชนที่เกิดจากการชุมนุมประท้วง (นรพัชร เสาธงทอง และคณะ, 2565) และการที่สร้างภาพพระเจ้าอโนรธา พระเจ้าบุเรงนอง และพระเจ้าอลองพญา ที่ใหญ่โตในเมืองหลวงใหม่แห่งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความรักชาติที่ยิ่งใหญ่ของรัฐบาลพลเอกอวูโซ ตานฉ่วย หรือการแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของเมียนมาร์ในสมัยที่ 4 หลังจาก สมัยพระเจ้าอโนรธา พระเจ้าบุเรงนอง และพระเจ้าอลองพญาที่ผ่านมา ดังนั้นแนวทางออกของปัญหาข้างต้นจึงเป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการตั้งรับในเขตพื้นที่ทางเหนือ การสถาปนาเมืองหลวงแห่งใหม่นี้นอกจากจะเป็นยุทธศาสตร์การตั้งรับทางการทหารเพื่อตั้งรับการรุกรานทางทะเลแล้ว เมืองหลวงใหม่เนปิดอว์ที่อยู่ทางตอนกลางของประเทศยังเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่ง่ายต่อการควบคุมดินแดนของรัฐต่างๆ ตามที่ราบลุ่มแม่น้ำสาละวิน อันเป็นดินแดนของกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย

2. แนวทางแก้ปัญหาการช่วงชิงอำนาจการเมืองภายในประเทศ ประกอบไปด้วย

2.1 การเจรจาเพื่อแก้ไขวิกฤติทางการเมืองภายในเมียนมาร์ กามองลึกลงไปประวัติศาสตร์การเมืองเมียนมาร์จะพบว่า หลังจากพลเอกอวูโซ ตานฉ่วยเข้ามามีอำนาจ ซึ่งได้ผลักดันการเจรจาสันติภาพหยุดยิงกับกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธที่สืบทอดมาจากสมัยรัฐบาลพลเอกช่อหม่อง ในการสานต่องานเจรจาสันติภาพหยุดยิงกับกลุ่มชาติพันธุ์ในครั้งนี้ มีข้อตกลงหยุดยิงกับกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธถึง 15 กลุ่มด้วยกัน ซึ่งปัญหาความไม่สงบภายในประเทศลดน้อยลงเป็นอย่างมาก (เอ ตา ออง, 2562) รัฐบาลทหารเมียนมาร์เชื่อว่าการเข้าร่วมในอาเซียน พวกเขาจะได้รับความชอบธรรมทางการเมือง และพวกเขาสัญญาต่อองค์กรว่าจะรักษาระเบียบการปกครองขั้นตอนแรกคือการเปลี่ยนชื่อจาก สภาฟื้นฟูกฎหมายและระเบียบแห่งรัฐ (SLORC) เป็นสภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (SPDC) (สติเฟิน แมคคาร์ธีย์, 2555) การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองประเทศเมียนมาร์ในสมัยรัฐบาลพลเอกอวูโซ ตาน ฉ่วย ได้วางรากฐานไปพร้อมกันกับภายใต้แนวคิดเส้นทางสันติภาพสู่ประชาธิปไตย (Roadmap to Democracy) การสร้างสันติภาพภายในประเทศ การขยายมิตรภาพในภูมิภาคอาเซียน การวางแผนทางด้านความมั่นคง และทางด้านเศรษฐกิจ การวางแผนยุทธศาสตร์ทางด้านความมั่นคงของรัฐบาลทหารเมียนมาร์ เริ่มต้นขึ้นพร้อมกับการสร้างสันติภาพภายในประเทศ เมื่อรัฐบาลทหารเมียนมาร์ทำการเจรจาหยุดยิงกับกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธ ซึ่งได้ทำข้อตกลงกับชนกลุ่มน้อยในการวางเขตจำกัดให้ผู้ติดอาวุธกลุ่มชาติพันธุ์ถืออาวุธปืนเคลื่อนไหวไปมาได้ และการวางเขตจำกัดเฉพาะพื้น

ที่ตั้งทัพของกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์ได้ พร้อมกับการขยายฐานทัพไปยังพื้นที่สำคัญในเขตที่ได้ข้อตกลงหยุดยิงไว้

ความล้มเหลวของการเจรจาเพื่อแก้ไขวิกฤติทางการเมืองภายในเมียนมาร์ในปัจจุบันนั้น มาจากหลายปัจจัยด้วยกัน เริ่มต้นจากการที่นางอองซาน ซูจี ได้ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีของเมียนมาร์โดยทิ้งบรรดาผู้นำรัฐหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งเป็นพันธมิตรของตนเองที่เคยร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับรัฐบาลทหารมาอย่างยาวนานไว้เบื้องหลัง อีกทั้งนาง อองซาน ซูจี ยังคงเข้าแทรกแซงการเมืองในแต่ละรัฐที่เป็นพันธมิตรของตนเองอยู่บ่อยครั้ง โดยแต่ละรัฐจะมีพรรคการเมืองประจำรัฐของตนเองอยู่แล้ว แต่กลุ่มผู้สนับสนุนนาง อองซาน ซูจี ซึ่งเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่หัวก้าวหน้าได้ทำการสร้างพรรคการเมืองใหม่เข้าซ้อนอยู่ในรัฐเดียวกัน ส่งผลให้เกิดความแตกแยกในดินแดนของแต่ละรัฐ จนเกิดความไร้เสถียรภาพขึ้นมาจากภายใน รวมไปถึงการสร้างอนุสาวรีย์ของนายพล อองซาน ไว้นิรัฐต่างๆ ทำให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ถึงความเหมาะสม เหตุเพราะแต่ละรัฐนั้นล้วนมีอนุสาวรีย์วีรบุรุษของแต่ละรัฐอยู่ก่อนแล้ว และในท้ายที่สุดการจัดการเลือกตั้งอย่างไม่เป็นธรรมโดยเฉพาะการออกไปใช้สิทธิเข้าซ้อนและการเปลี่ยนแปลงทะเบียนราษฎรของคณะกรรมการเลือกตั้ง ทำให้มีการสวมสิทธิของผู้เสียชีวิตและใช้สิทธิจากผู้เสียชีวิตที่เคยถูกตัดรายชื่อไปแล้วมาเลือกตั้งจำนวนมาก จนมีจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิมากกว่าประชากรที่มีสิทธิลงคะแนนถึง 11 ล้านเสียง แม้ว่าในท้ายที่สุดแล้วนาง อองซาน ซูจี จะชนะการเลือกตั้ง แต่ก็ทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างผู้นำของแต่ละรัฐกับนาง อองซาน ซูจี เป็นอย่างมาก ประเด็นเหล่านี้ทำให้เกิดความไร้เสถียรภาพขึ้นในกลุ่มผู้ต่อต้านรัฐบาลทหารด้วยกันเอง และความน่าเชื่อถือจากการเจรจายังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้กระบวนการเจรจาเกิดความล้มเหลว

2.2 การแก้ไขปัญหาคความไร้เสถียรภาพทางการเมือง

1) การจัดการทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ทรัพยากรซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของคนทั้งประเทศนั้นยังคงอยู่ในมือของชนชั้นนำ ผู้เขียนพบว่า ทรัพยากรธรรมชาติตามการสำรวจของ 'วอยซ์' สำรวจแหล่งสมบัติของกองทัพเมียนมาร์ผ่านรายงาน “The economic interests of the Myanmar military” เมื่อปี พ.ศ. 2552 ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ที่เปิดเผยว่ากองทัพเมียนมาร์เป็นเจ้าของอาณาจักรธุรกิจครอบครองอำนาจทางเศรษฐกิจอันมหาศาล มีบริษัทภายใต้การควบคุมของกองทัพ 2 แห่ง คือ บริษัท Myanmar Economic Corporation (MEC) และ บริษัท Union of Myanmar Economic Holdings Ltd. (MEHL) ทั้งสองครอบครองบริษัทไม่น้อยกว่า 106 แห่งในหลายกลุ่มธุรกิจ ในจำนวนนี้มีอย่างน้อย 45 บริษัทที่ MEHL เป็นเจ้าของโดยตรง ขณะที่ MEC ลงทุนโดยตรงอย่างน้อย 61 บริษัท ที่เกี่ยวข้องกับกองทัพเมียนมาร์ (นิลบล ไพเราะ, 2552) ซึ่งในมุมมอง

นี้ทำให้ผู้เขียนมองภาพของการผูกขาดธุรกิจและทรัพยากรอันมหาศาลให้จำกัดไว้ในกรอบของชนชั้นนำ ผลของการผูกขาดธุรกิจเหล่านี้ทำให้ช่องว่างระหว่างชนชั้นนำและประชาชนในระดับล่างมีระยะห่างกันมากขึ้น เขตไฮโซไฮชนในเขตเมืองหลวงเก่าที่อย่างกึ่งจึงเป็นพื้นที่สำหรับชนชั้นนำที่ผูกขาดธุรกิจและทรัพยากรเอาไว้ นอกจากนี้ยังพบข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่เป็นเสมือนกับตัวแทนของรัฐบาลอนุรักษนิยมดังนี้ “สำหรับ Union of Myanmar Economic Holdings Ltd. (MEHL) ก่อตั้งเมื่อปี 2533 มุ่งลงทุนธุรกิจขนาดกลาง อาทิ แปรรูปพลอย-หยก , เพอร์นิเจอร์, บริการการเงินและประกันภัย, อาหาร เครื่องดื่ม, โรงแรม, นำเที่ยว, แท็กซี่, ขนส่ง , อสังหาฯ และนำเข้า-ส่งออก ส่วน MEC ก่อตั้งเมื่อปี 2540 ถึงแม้ว่าอำนาจและธุรกิจอยู่ในกำมือของรัฐบาลทหารพลเอกอาวุโส ตานฉ่วย มาเป็นเวลาเกือบสองทศวรรษ และได้บริหารจัดการตามอำเภอใจของกองทัพ แต่ประชาชนผู้อยู่ภายใต้การปกครองรัฐบาลทหารตกอยู่ในความยากจนอย่างเลี้ยวซีพโดยความลำบาก การปรับขึ้นราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัวอย่างผิดปกติของรัฐบาลทหาร ในปี พ.ศ.2550 ทำให้พระสงฆ์ นักศึกษา และประชาชนลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาลในการเดินขบวนประท้วงเป็นครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ รัฐบาลทหารเมียนมาร์ได้ใช้ความรุนแรงเข้าสลายการชุมนุม” (นิลกุล ไพเราะ, 2552) การกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมระหว่างชนชั้นนำและชนชั้นล่างของประเทศ จึงน่าจะเป็นวิธีการสำคัญประการหนึ่งในการแสวงหาทางออกในระยะยาว ซึ่งจะต้องมีการปฏิรูปโครงสร้างของการถือครองที่ดิน รวมไปถึงกลไกทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เปิดช่องให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและถ่วงดุลระบบราชการได้

2) การสร้างกลไกในการลดความขัดแย้ง หากมองย้อนไปในอดีตจะพบว่า ในวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2553 พลเอก เต็งเส่ง ได้โอนอำนาจจากรัฐบาลพลเอกอาวุโส ตาน ฉ่วย ตามรัฐธรรมนูญ 2008 โดยผ่านการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 และมีนโยบายการสร้างสันติภาพภายในประเทศ การปฏิรูปทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม อย่างกว้างขวาง การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของพลเอก เต็งเส่ง โดยวิธีการลดการเผชิญหน้าในการแก้ปัญหา การแก้ไขปัญหาด้านความแตกต่างของประชากรในประเทศผ่านกลไกของการปรึกษาหารือ และการเจรจา (Deliberation and dialogue) ได้สร้างความประหลาดใจให้กับผู้สังเกตการณ์และผู้วิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองของเมียนมาร์ทั้งในและต่างประเทศ (ดำรง ลีนานุกรักษ์, 2556) รัฐบาลทหารของพลเอก เต็งเส่ง ก็มีแนวคิดทางการเมืองในการผลักดันให้เกิดสันติภาพ การเจรจายุติภัยกับกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธภายในประเทศเช่นกัน ดังนั้นหากรัฐมหาอำนาจทั้งสองฝ่ายซึ่งประกอบไปด้วยจีนและสหรัฐอเมริกา ลดบทบาทในการแทรกแซงทางการเมืองผ่านรัฐบาลประชาธิปไตยและกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศเมียนมาร์ลง ย่อมจะสามารถผลักดันให้แต่ละกลุ่มที่กำลังปะทะกันทางการเมือง เคลื่อนตัวไปสู่กระบวนการเจรจาได้เป็น

ผลสำเร็จ ผู้เขียนวิเคราะห์ว่าการที่การเมืองในประเทศเมียนมาร์นั้นมีแนวโน้มไปสู่ความรุนแรง เกิดจากการเสียสมดุลในเวทีการเมืองระหว่างประเทศที่มีเพียงอเมริกาและจีนเข้ามามีอิทธิพล เท่านั้น หากฝ่ายใดชนะย่อมนำมาซึ่งประโยชน์อันมหาศาลของประเทศตนเอง ประเด็นนี้จึงทำให้ทั้งสองฝ่ายกลัวที่จะผลักดันประเทศเมียนมาร์ไปสู่ภาวะสงครามตัวแทน การแก้ไขปัญหา ดังกล่าวจึงต้องสร้างขั้วอำนาจที่สามในการถ่วงดุลจีนและอเมริกา เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลและลด การสูญเสียทรัพยากรและกำลังพล เพราะสองฝ่ายที่เปิดฉากรบก่อนย่อมนำมาซึ่งความสูญเสีย จนเป็นเหตุให้ฝ่ายที่สามเข้ามาฉกฉวยผลประโยชน์ได้ หากประเทศเมียนมาร์สามารถสร้าง สมดุล 3 ฝ่ายได้น่าจะช่วยลดความรุนแรงทางการเมืองลง อันจะนำไปสู่กลไกการเจรจาทาง ออกได้ในอนาคต

3) การปฏิรูปทางการเมือง จากเหตุความไม่สงบภายในประเทศ รัฐบาลทหารเมียน มาร์ต้องเร่งดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศไปสู่ประชาธิปไตยต่อไปอย่างรวดเร็วโดยการจั ดประชุมเพื่อวางหลักการเพื่อร่างรัฐธรรมนูญในวันที่ 3 กันยายน ค.ศ.2007 และมีการตั้ง คณะกรรมาธิการเพื่อร่างรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญที่ค้างค้ำมาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1993 เป็นเวลานานถึง 14 ปี จนเสร็จสิ้นในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน และรัฐบาลทหารเมียนมาร์ ได้กำหนดให้มีการลงประชามติของประชาชนเพื่อรับรองร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนที่ 4 ของ Road Map โดยกำหนดให้มีขึ้นในระหว่างวันที่ 10-24 พฤษภาคม ค.ศ.2008 ถึงแม้ว่า ช่วงเวลาดังกล่าวพายุไซโคลนนาร์กีส กำลังพัดถล่มเมียนมาร์ก่อนวันลงประชามติร่าง รัฐธรรมนูญแค่หนึ่งสัปดาห์ แต่รัฐบาลทหารก็ยังดำเนินการต่อ ปรากฏผู้มีมาลงคะแนนประมาณ ร้อยละ 98 และลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญ ร้อยละ 92.48 ทั้งนี้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ถูก วิพากษ์วิจารณ์ถึงความชอบธรรมว่าเป็นการสืบทอดอำนาจของเผด็จการทหาร (ธานี สุขเกษม, 2557) หลังจากนั้นจึงมีการจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น โดยผลการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรค สหภาพเอกภาพและพัฒนา (USDP) นำโดยพลเอก เต็งเส่ง ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งนี้

การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในเมียนมาสมัยรัฐบาลพลเอก เต็งเส่ง ตั้งแต่พ.ศ.2554 จนถึง พ.ศ.2558 เข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีในระยะเวลา 4 ปี ช่วง สามปีแรกมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะด้านการสร้างสันติภาพ ภายในประเทศ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับสูงสุดในรอบ 50 ปี และการพัฒนา ทางสังคมก็มีความก้าวหน้าอย่างไม่เคยเห็นมาก่อน แต่หลังจากเกิดเหตุการณ์ปัญหาโรฮิงจา ในรัฐยะไข่ เนื่องจากความกดดันของชาติตะวันตกส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และ ความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนต่างชาติมาก จะเห็นได้ว่าวิธีการหาทางออกการแก้ปัญหาทางการเมือง ของรัฐบาลพลเอก เต็งเส่ง ซึ่งมีการวางแผนมาเป็นอย่างดี และมีความเชื่อมโยงทั้งภายในและ

ต่างประเทศ มีการผ่อนคลายกฎระเบียบทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นนัยสำคัญ
สุดท้ายได้ถ่ายโอนอำนาจให้แก่รัฐบาล เอ็น แอล ดี ที่ชนะการเลือกตั้งอย่างราบรื่น

4) การแก้ไขการบริหารงานที่ผิดพลาดขององชาน การเลือกตั้งทั่วไปของเมียนมาร์
เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2558 ถือเป็น การเลือกตั้งครั้งประวัติศาสตร์ของประเทศ การ
เลือกตั้งครั้งนี้ พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (NLD) นำโดยนาง อองซาน ซู จี ได้รับ
ชัยชนะอย่างท่วมท้น แม้ว่ารัฐบาลเอ็น แอล ดี แม้ว่าจะมีความนิยมสูงจากประชาชน
ภายในประเทศ แต่ประชานิยามนาชาติที่เคยชื่นชมนาง อองซาน ซูจีในเรื่องการต่อสู้กับเผด็จ
การทหารก็เริ่มตีตัวออกห่าง เหตุผลส่วนใหญ่เป็นเพราะพรรคเอ็นแอลดีล้มเหลวในการป้องกัน
ไม่ให้เกิดการสังหารหมู่ต่อชนกลุ่มน้อยชาวโรฮิงญา (พระปุปะ หองสา, 2565) ในขณะที่
สหรัฐฯ และสหภาพยุโรปทำการคว่ำบาตรกับเจ้าหน้าที่ทหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการละเมิด
สิทธิมนุษยชน แต่นาง อองซาน ซูจี กลับสงวนท่าทีต่อผู้นำกองทัพในศาลโลก ทำให้รัฐบาล
ตะวันตก กลุ่มสิทธิมนุษยชนและชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ในเมียนมาร์สิ้นหวังต่อท่าทีดังกล่าว
นักวิเคราะห์นานาชาติต่างวิพากษ์วิจารณ์บทบาทการนำขององชาน ซูจี ที่มีลักษณะแบบ
อำนาจนิยม ไม่ยอมกระจายอำนาจ เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ จนเกิดการ
ประท้วงต่อต้านรัฐบาล นำไปสู่ความรุนแรงระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับผู้นำต่อต้านเดินขบวน
ประท้วงในรัฐกะเรนนี่ และทั้งในรัฐมอญ กรณีประชาชนและพระสงฆ์ประมาณสองหมื่นคน
เกิดความไม่พอใจต่อรัฐบาลเอ็น แอล ดี ที่การเปลี่ยนชื่อสะพานข้ามแม่น้ำสาละวินเมืองเหมาะ
ละแหม่งกับเมืองปลูโจน มาเป็นชื่อนายพล อองซาน ด้วยมติรัฐสภา ประชาชนและพระสงฆ์
ออกมาต่อต้านเดินขบวนประท้วงครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ (พระปุปะ หองสา, 2565) อีกทั้ง
การเจรจาสันติภาพกับกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์ก็ไม่คืบหน้าในช่วงที่พรรค เอ็นแอลดี เป็นรัฐบาล
ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเอ็นแอลดีสั่งยุบศูนย์สันติภาพเมียนมาร์ ซึ่งก่อตั้งจากรัฐมนตรีเพื่อการ
ปฏิรูปในสมัยรัฐบาลประธานาธิบดี เต็งเส่ง และเปลี่ยนแปลงคณะทำงานเดิมเพื่อก่อตั้งคณะ
เจรจาของตัวเองขึ้นมาใหม่ ทำให้ฝ่ายกลุ่มชาติพันธุ์สูญเสียความเชื่อใจในตัวรัฐบาลกลาง และ
พลอยทำให้ความเชื่อใจที่สร้างกันมาในคณะเจรจาเดิมหายไปด้วย

นอกจากนี้ผู้สนับสนุนพรรคเอ็น แอล ดี ซึ่งใช้ช่องทางสื่อสารออนไลน์ในอินเทอร์เน็ต
โจมตีกลุ่มผู้สนับสนุนพรรคการเมืองอื่น จนเกิดความแตกแยกในสังคมอย่างไม่เคยปรากฏมา
ก่อน แม้ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้พรรคเอ็น แอล ดี ได้รับชัยชนะ แต่กลับมีข้อเรียกร้องให้ตรวจผล
การนับคะแนนใหม่อีกครั้ง เนื่องจากผลการนับคะแนนของผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้งเกินมาถึง 11
ล้านกว่าเสียง แต่ฝ่ายรัฐบาลเอ็น แอล ดี วางเฉยต่อข้อร้องเรียนดังกล่าว สุดท้ายในวันที่ 1
กุมภาพันธ์ พ.ศ.2564 เป็นเหตุให้กองทัพประกาศภาวะฉุกเฉินเพื่อเข้ามาควบคุมอำนาจ
หลังจากการเลือกตั้งที่ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม (พระปุปะ หองสา, 2565) การแก้ไขปัญหาวิกฤต

ทางการเมืองของรัฐบาลเอ็น แอล ดี ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ชัดคือการบริหารจัดการในรัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากการขาดประสบการณ์ในการบริหารบ้านเมือง และการมีอำนาจในการบริหารประเทศที่ค่อนข้างจำกัด นอกจากนี้การใช้นโยบายที่ผิดพลาด โดยเฉพาะการโดดเดี่ยวตนเองออกจากกลุ่มพรรคการเมืองชาติพันธุ์ที่เคยเป็นมิตรกับพรรคเอ็น แอล ดี มาก่อน ยิ่งทำให้เกิดรอยร้าวทางการเมืองมากขึ้น

ผลจากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นการก่อตั้งรัฐบาลคู่ขนานและการรวมตัวต่อต้านการรัฐประหาร โดยกองกำลังพิทักษ์ประชาชน (The People's Defense Force- PDF) ได้จัดตั้งขึ้นการนำภายใต้รัฐบาลเงา หรือ รัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ (NUG) เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2564 โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) การยุติสงครามกลางเมืองที่ดำเนินมายาวนานกว่า 70 ปี ด้วยการยุติการแทรกแซงของสหภาพและการโจมตีประชาชนอย่างดุเดือด 2) การดำเนินการปฏิรูปทางภาคส่วนความมั่นคงที่มีประสิทธิผล 3) การเข้าร่วมเป็นแนวหน้าในการจัดตั้งกองทัพสหพันธรัฐ กองกำลังพิทักษ์ประชาชน (ISP Myanmar, 2021) ซึ่งมีศูนย์บัญชาการ อยู่ 5 แห่งคือ ศูนย์บัญชาการกลาง ศูนย์บัญชาการภาคตะวันออก ศูนย์บัญชาการภาคตะวันตก ศูนย์บัญชาการภาคใต้ และศูนย์บัญชาการภาคเหนือ และมีกำลังพลประมาณ 200,000 กว่านาย โดยมีพันธมิตรกับกองกำลังชาติพันธุ์หลายกลุ่ม โดยมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนกับรัฐมหาอำนาจจากภายนอกประเทศคอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง

สรุป

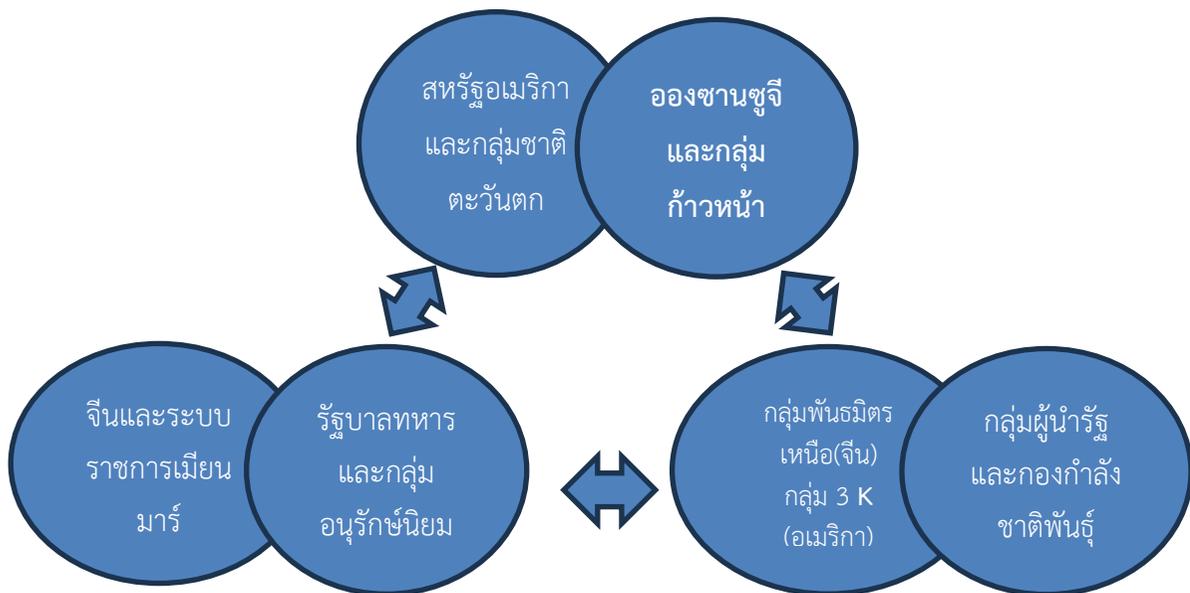
สรุปได้ว่า ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองของเมียนมาได้เริ่มขึ้นพร้อมกับการได้เอกราชจากอังกฤษ เนื่องจากการละเมิดสัญญาข้อตกลงปางโหลงที่ให้ไว้กับกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อจะก่อตั้งสหพันธรัฐ การแก้ปัญหาทางการเมืองของผู้นำชาวเมียนมาร์ต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งผู้นำกองทัพและผู้นำพลเรือนใช้วิธีเอื้อแต่ผลประโยชน์ของชนชั้นนำเป็นหลัก และยังคงกีดกันสิทธิ และอัตลักษณ์วัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชาติพันธุ์ตลอดมา แต่เมื่อเกิดปัญหาในการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างผู้นำกองทัพและผู้นำทางการเมือง ได้โน้มน้าวกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและแสวงหาผลประโยชน์ จากแนวทางการแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองของผู้นำชาวเมียนมาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้นำชาวเมียนมาร์ทั้งกองทัพและพลเรือน ยังไม่มีเจตนาที่แท้จริงต่อการหาแนวทางเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองในเมียนมาร์จนถึงปัจจุบัน จากการรวบรวมข่าวสารและสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมจากภายในประเทศเมียนมาร์ของผู้เขียนพบว่า หลังจากการรัฐประหารในระยะเวลา 2 ปีกว่า ซึ่งประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตไปแล้วกว่า 5,000 คน บ้านเรือนของประชาชนโดนเผาไปแล้วกว่า 75,000 หลังคาเรือน ผู้ลี้ภัยไร้บ้าน 2 ล้านกว่าคน นำชาวเมียนมาร์ทั้งกองทัพและพลเรือน ควร

หันกลับมาหาแนวทางเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางการเมืองในเมียนมาร์โดยสันติ การเจรจา ประนีประนอมปรองดองกันทั้งสามฝ่าย คือ ผู้นำกองทัพ ผู้นำพรรคการเมืองที่ได้ชนะการ เลือกตั้ง และผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ ควรร่วมกันหาแนวทางเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางการเมืองใน เมียนมาร์ที่เรื้อรังมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ได้เอกราชมาจากอังกฤษจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสร้าง สหพันธรัฐที่แท้จริง เพื่อประชาชนในประเทศชาติจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสู่การ พัฒนาที่ยั่งยืน

องค์ความรู้

โครงสร้างระบบถ่วงดุลอำนาจ 3 ฝ่าย

โครงสร้างการถ่วงดุลสามฝ่าย สังเคราะห์โดยผู้เขียน

องค์ความรู้จากการศึกษาพบว่า จากโครงสร้างฐานอำนาจทางการเมือง 2 ฝ่ายในเมียน มาร์จากเดิมที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของจีนและสหรัฐอเมริกา เป็นเหตุให้เกิดวิกฤตการเมืองจน นำไปสู่สงครามตัวแทน การแก้ไขโครงสร้างดังกล่าวโดยวิธี “สร้างสมดุล 3 ฝ่าย” ระหว่าง รัฐบาลประชาธิปไตยองซานซูจี รัฐบาลทหารเมียนมาร์ และกลุ่มชาติพันธุ์ จากบทเรียนของ สงครามกลางเมืองภายในประเทศเมียนมาร์ ทำให้ประชาชนที่เคลื่อนไหวคอยสนับสนุนผู้นำ

ทางการเมืองกลุ่มต่างๆ ล้วนได้รับความเดือดร้อนและเปื้อนหายในสงคราม ภาวะเศรษฐกิจถดถอยอันเป็นผลมาจากการทำสงครามภายในประเทศ เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ประชาชนต้องการยุติความขัดแย้ง และผลักดันปัญหาทางการเมืองให้เคลื่อนตัวไปสู่ภาวะปกติโดยเร็ว สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เกิดการเจรจาเพื่อปรับสมดุลของโครงสร้างการเมืองและนำไปสู่ทางออกของความขัดแย้งได้ในอนาคต

บรรณานุกรม

- ชัยโชค จุลศิริวงศ์. (2516). สังคมนิยมตามแบบพม่า. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2544). พม่าประวัติศาสตร์และการเมือง, (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ดำรง ลีนาณรงค์. (กุมภาพันธ์ กุมภาพันธ์ 2556). บทบาทการนำที่เด่นชัดของประธานาธิบดีเต็งเส่ง ต่อการพัฒนาและปฏิรูปประเทศพม่า. มติชนรายวัน.
- ธานี สุขเกษม. (2557). การเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยในเมียนมาร์. วารสารอารยธรรมศึกษา โขง-สาละวิน, 5(1), 61-75.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2559). ทหารกับสังคมนิยมในพม่า. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันไทยคดีศึกษา: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นรพัชร เสางทอง. (2559). เอกสารประกอบการบรรยาย การเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. ปทุมธานี: คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- นรพัชร เสางทอง และคณะ. (2565). การย้ายเมืองหลวงของเมียนมาร์. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 11(4), 312-326.
- นิลกุล ไพเราะ. (2552). ทำทีของนานาประเทศต่อการสร้างประชาธิปไตยในพม่าช่วงปี 2001-2008. ใน (ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการระหว่างประเทศและการทูต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรพิมล ตรีโชติ. (2542). ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระปุปะ หองสา. (2565). การรัฐประหารในประเทศเมียนมา. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 12(1), 57-72.
- วิจิตรา ประยูรวงษ์. (2567). กว่าจะมาเป็น...สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา. เรียกใช้เมื่อ สิงหาคม 2555 จาก <https://edoc.parliament.go.th/>

สตีเฟน แมคคาร์ธีย์. (2555). พม่าและอาเซียน. เรียกใช้เมื่อ 29 สิงหาคม 2567 จาก
file:///Users/macintosh/Downloads/l8%20(3).pdf
เอ ตา ออง. (2562). เรื่องสหพันธ์รัฐและความคิดทั้งหลาย. ย่างกุ้ง: โรงพิมพ์ไสญะโกลน.
ISP Myanmar. (2021). Battles, Civilian Deaths, Refugees and Internally Displaced
Persons. Retrieved August 29, 2567 from <https://ispmyanmar.com/>
Swiss Pease. (2016). Aspects of the Myanmar Pease Process 2011-2015.